

ساختارگرایی

ازان پیازه

ترجمه رضاعلی اکبرپور

فهرست مطالعه

۷	پیشگفتار مترجم برای ترجمه نخست
۹	یادداشت ویراست جدید
۱۱	فصل ۱ مقدمه و طرح مسئله
۱۱	۱. تعریف‌ها
۱۴	۲. کلیت
۱۶	۳. تبدیل‌ها
۱۹	۴. خودساماندهی
۲۳	فصل ۲ ساختارهای ریاضی و منطقی
۲۳	۵. مفهوم گروه
۲۷	۶. ساختارهای مادر
۳۱	۷. ساختارهای منطقی
۳۴	۸. جایگزین‌های محدود برای صوری‌سازی
۳۹	فصل ۳ ساختارهای فیزیکی و زیست‌شناخنی
۳۹	۹. ساختارهای فیزیکی و علیت
۴۵	۱۰. ساختارهای آلتی
۵۱	فصل ۴ ساختارهای روان‌شناخنی
۵۱	۱۱. سرآغاز ساختارگرایی در روان‌شناسی و نظریه کشتالت
۵۷	۱۲. ساختارها و تکوین هوش
۶۳	۱۳. ساختارها و کارکردها

فصل ۱۵ ساختارگرایی زبان‌شناختی	۶۷
۱۴. ساختارگرایی همزمانی	۶۷
۱۵. ساختارگرایی گشتاری و پیوندها میان نموفردي و نمو گونه‌اي	۷۲
۱۶. شکل‌گیری اجتماعی، غریزی بودن با متعادلسازی ساختارهای زبان‌شناختی	۷۷
۱۷. ساختارهای زبان‌شناختی و ساختارهای منطقی	۸۰
فصل ۱۶ کاربرد ساختارها در مطالعات اجتماعی	۸۵
۱۸. ساختارگرایی های فراگیر یا روشمند	۸۵
۱۹. ساختارگرایی مردم‌شناختی کلود لوی-استروس	۹۲
فصل ۱۷ ساختارگرایی و فلسفه	۱۰۳
۲۰. ساختارگرایی و دیالکتیک	۱۰۳
۲۱. ساختارگرایی بدون ساختارها	۱۰۹
نتیجه‌گیری	۱۱۷
لیست اسامی	۱۲۳
کتابنامه	۱۲۷
نمایه اصطلاحات	۱۲۹
نمایه افراد	۱۳۱

پیشگفتار مترجم برای ترجمه نخست

ژان پیازه، روان‌شناس و متخصص امور تربیتی، در سال ۱۸۹۶ میلادی در شهر نوشاتل سوئیس دیده به جهان گشود و در سال ۱۹۸۰ میلادی در ژنو درگذشت. او در سن بیانیه سالگی اولین متن علمی خود را به چاپ رساند که مقاله‌ای درباره گنجشک‌های زال بود. سپس به مطالعه نرم تنان دریاچه‌های منطقه نوشاتل پرداخت. آن‌گاه با مطالعه آثار هانزی برگسون به فلسفه روی آورد و با آثار آگوست کنت، هربرت اسپنسر و ایمانوئل کانت آشنا شد.

در سال ۱۹۲۱ میلادی، از ساله دکترای خود در باب نرم تنان دفاع کرد. مدتی کوتاه در زوریخ اقامت گزید تا به مطالعه روان‌شناسی و روان‌کاوی پردازد. پس از چندی به پاریس رفت و در آزمایشگاه آفراد بینه به کار بر روی تست‌های هوش مشغول شد و بدین ترتیب تحلیل نظام منطقی کودک را آغاز نمود. این گونه بود که پیازه علاوه بر «ریاست‌شناس» و «فیلسوف» عنوان دیگری نیز کسب کرد و آن «روان‌شناس کودک» بود؛ البته خود او چنین عنوانی را قبول نداشت و در مقابل روان‌شناسی کودک، از «روان‌شناسی ژنتیکی (تکوینی)» جانب داری می‌کرد که هدف آن حل مشکلات عمومی، مانند مکانیسم هوش، ادراک و... از طریق مطالعه کودک بود.

در سال ۱۹۲۳ میلادی، پس از انتشار زبان‌وآندیشه در کودک، پاریس را ترک کرد و به مؤسسه ژان-ژاک روسو در ژنو پیوست و در سال ۱۹۲۹ میلادی ریاست مشترک آنجا را به عهده گرفت؛ او در سال ۱۹۲۵ میلادی به رتبه استادی در رشته‌های روان‌شناسی، فلسفه و جامعه‌شناسی در نوشاتل دست یافته بود. از این دوران به بعد تقریباً هر سال یک کتاب منتشر می‌کرد. او به مدت بیش از بیست و پنج سال به تدریس روان‌شناسی در دانشگاه‌های سوئیس مشغول بود تا اینکه کرسی استادی روان‌شناسی کودک در دانشگاه سوربن را آن خود کرد.

پیازه در سال ۱۹۵۵ میلادی، یک مرکز معرفت‌شناسی ژنتیکی (تکوینی) در ژنو تأسیس کرد که محل گردهمایی کارشناسان بین‌المللی رشته‌های مختلف بود. او با استفاده از کمک

همکاران متعدد خود توانست آثارش را با انسجام بیشتری به رشتة تحریر درآورد. این آثار که یا معرفت‌شناسختی و یا روان‌شناسختی بودند، عبارت‌اند از: معرفت‌شناسی محیط (۱۹۶۴)، سیبریتیک و معرفت‌شناسی (۱۹۶۶)، معرفت‌شناسی و روان‌شناسی کارکرد (۱۹۶۸)، شش تحقیق روان‌شناسی (۱۹۶۴)، روان‌شناسی کودک (۱۹۶۶) و روان‌شناسی و معرفت‌شناسی (۱۹۷۰).

ژان پیازه کتاب ساختارگرایی خود را در سال ۱۹۶۸ میلادی منتشر کرد. «ساختارگرایی» مکتب فکری است که در دههٔ شصت میلادی بر جهان‌اندیشه استیلاً داشت. منشأ این جریان فکری را در شیوهٔ تحلیل زبان توسط فردینان دو سوسور و در کتاب درس‌های زبان‌شناسی عمومی (۱۹۱۶) باید جست وجو کرد. ساختارگرایی به عنوان یک جنبش فکری بر علوم انسانی تأثیرگذارد که تجسم آن، آثار انسان‌شناس معروف فرانسوی کلود لوی-استروس است.

ژان پیازه در واقع ساختارگرایی را نوعی شیوهٔ تحلیل واقعیات مشاهده شده می‌داند. از دید او، این شیوه اهمیتی بخاطرین برای علوم بشری دارد. زیرا «ساده کردن یک دامنهٔ معرفتی به یک ساختار خودسامانده، نزد ما این احساس را به وجود می‌آورد که موتور محركه داخلی آن نظام معرفتی را در اختیار گرفته‌ایم». بدین ترتیب، آنچه به تمامی ساختارگرایان از جمله مکتب بوریاکی در ریاضیات، فردینان دو سوسور در زبان‌شناسی، امیل دورکیم در جامعه‌شناسی و کلود لوی-استروس در انسان‌شناسی، وجهی مشترک می‌بخشد، تلاش آنان برای «قابل فهم بودن» از لحاظ علمی است. به بیانی ساده، از نظر ژان پیازه، ساختار دارای مه ویژگی اساسی است: کلیت، تبدیل‌ها و خودساماندهی. بر این اساس هر ساختار، کلیتی است حاوی قوانین خودویژه، که بر اثر نظام تبدیل‌ها، به نگهداری و غنای خود کمک می‌کند. هر ساختار-به ویژه در منطق و ریاضی- باید زمینه را برای صوری سازی فراهم آورد از آنجاکه ژان پیازه در کتاب خود ساختارگرایی را از منظر بخش اعظمی از علوم انسانی مطرح کرده، لذا برای درک نسبتاً جامع مبحث ساختار، کتاب او یکی از غنی‌ترین منابع محسوب می‌شود و مطالعه آن اطلاعات بسیاری در زمینهٔ علوم مختلف (ریاضی، منطق، زیست‌شناسی، روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه و زبان‌شناسی) برای خواننده به ارمغان خواهد آورد.

رضاعلی اکبرپور